

**Wyrok z dnia 14 lipca 1994 r.
I PRN 45/94**

Indeksacja wynagrodzeń nauczycieli, przewidziana w ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej (Dz. U. Nr 4, poz. 24 ze zm.), nie powoduje powstania praw podmiotowych do wynagrodzenia wynikającego z normatywnego wskaźnika przeciętnego wynagrodzenia w sferze budżetowej.

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Maria Mańkowska, Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca),

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 1994 r. sprawy z powództwa Danuty D., Marii R., Marii P., Anny B.-K., Bogusława D., Teodozji Cz., Jadwigi D., Bożeny F., Dariusza Ł., Elżbiety P., Marii P., Henryka S., Bożeny S., Władysława J., Marii W., Doroty H. i Józefa M. przeciwko Kuratorium Oświaty w Z.G. i Wojewódzkiemu Ośrodkowi Doksztalcania Zawodowego w Z.G. o zapłatę, na skutek rewizji nadzwyczajnej Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność" [...] od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Zielonej Górze z dnia 8 grudnia 1993 r., [...],

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Powodowie, będący nauczycielami w pozwanym Wojewódzkim Ośrodku Doksztalcania Zawodowego w Z.G., domagali się zasądzenia kwot stanowiących różnice między faktycznie zapłaconymi wynagrodzeniami w 1991 r., a wynagrodzeniami, które ich zdaniem powinni otrzymać na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zasadach kształtowania środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej (Dz. U. Nr 4, poz. 24 ze zm.) wraz z odsetkami i odsetkami od odsetek.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 8 grudnia 1993 r., [...] oddalił powództwo. Sąd ten ustalił, że powodowie otrzymywali w spornym okresie wynagrodzenia zgodnie z ustaloną przez Ministra Edukacji Narodowej tabelą płac. Nie mają oni roszczenia o dodatkową część wynagrodzenia do wysokości określonego w art. 29 ustawy budżetowej na 1991 r. z dnia 23 lutego 1991 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 89 ze zm.) normatywnego wskaźnika wynagrodzenia na poziomie 103% przeciętnego wynagrodzenia w sferze produkcji materialnej. Podzielając pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 6 września 1991 r. I PZP 40/91 (OSNCP 1992 z. 4 poz. 54) Sąd Rejonowy przyjął, że w/w ustawa z dnia 31 stycznia 1989 r. ma charakter ustrojowo-finansowy i służy kształtowaniu środków na wynagrodzenia wszystkich pracowników sfery budżetowej. Jest ona skierowana do Rady Ministrów i wprowadza mechanizm automatycznego podwyższania środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej wraz ze wzrostem wynagrodzeń w sferze produkcji materialnej.

Wyrok ten zaskarżył rewizją nadzwyczajną Niezależny Samorządny Związek Zawodowy "Solidarność", zarzucając mu rażące naruszenie przepisów ustawy z dnia 31

stycznia 1989 r. o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej (Dz. U. Nr 4, poz. 24 ze zm.), art. 29 ustawy budżetowej na 1991 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 89 ze zm.) i art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U.Nr 3, poz. 19 ze zm.) oraz naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej i wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie dochodzonych wynagrodzeń.

Zdaniem skarżącego w/w ustawa z dnia 31 stycznia 1989 r. wprowadza indeksację wynagrodzeń bez potrzeby dokonywania indywidualnie ich zmian. Do I kwartału 1991 r. były dokonywane kwartalne indeksacje w ten sposób, że ustalone przez Radę Ministrów wskaźniki, różne w poszczególnych działach sfery budżetowej, służyły do automatycznego podwyższania indywidualnych wynagrodzeń poszczególnych pracowników. W rewizji nadzwyczajnej podniesiono także, iż wsteczne zawieszenie waloryzacji zostało uznane przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z Konstytucją (orzeczenie z dnia 29 stycznia 1992 r., K 15/91) i że nie jest do pogodzenia z zasadą państwa prawnego stosowanie ustaw sprzecznych z Konstytucją.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna nie jest uzasadniona.

Rozstrzygnięcie sprawy wymaga w pierwszym rzędzie analizy praw pracowników sfery budżetowej do indeksacji wynagrodzeń na podstawie w/w ustawy o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej. Negatywne rozstrzygnięcie tej kwestii pozbawia bowiem znaczenia, dla rozstrzygnięcia sprawy, zagadnienia obowiązywania przepisów zawieszających waloryzację, które zostały uznane przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z Konstytucją.

Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie podziela pogląd wyrażony w uzasadnieniu uchwały z dnia 6 września 1991 r., I PZP 40/91 (OSNCP 1992 z. 4 poz. 54), w myśl którego ustawa o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej nie stwarza dla pracowników żadnych praw podmiotowych i nie mogą oni z niej wywodzić żadnych roszczeń. Sąd Rejonowy trafnie przyjął, że przepisy tej ustawy mają charakter ustrojowo-finansowy. Jest ona skierowana do Rady Ministrów i wprowadza mechanizm automatycznego podwyższania wynagrodzeń w sferze budżetowej stosownie do wzrostu wynagrodzeń w sferze produkcji materialnej. Normatywny wskaźnik przeciętnego wynagrodzenia w sferze budżetowej, określany w ustawach budżetowych, wyraża stosunek wynagrodzeń całej sfery budżetowej wobec wynagrodzeń w sferze materialnej. Dopiero później Rada Ministrów dzieli globalną kwotę przeznaczoną na wynagrodzenia w sferze budżetowej na poszczególne jej gałęzie. Kwota przydzielona poszczególnym gałęziom nie musi być równa normatywnemu wskaźnikowi przeciętnego wynagrodzenia, który ma zastosowanie do całej sfery budżetowej. Dokonując podziału środków między poszczególne gałęzie sfery budżetowej Rada Ministrów musi bowiem uwzględniać przepisy o wynagrodzeniu w tych gałęziach. Określony w ustawie budżetowej normatywny wskaźnik wynagrodzeń nie może więc być podstawą do powstania po stronie pracowników [...] praw podmiotowych do indywidualnych wynagrodzeń w wysokości odpowiadającej temu wskaźnikowi. Ponadto takie rozumienie indeksacji oznaczałoby zamrożenie relacji między wynagrodzeniami poszczególnych pracowników i pozbawiałoby pracodawcę możliwości ich różnicowania w zależności od ilości i jakości wykonywanej pracy.

Indeksacja dokonywana na podstawie omawianej ustawy nie daje pracownikowi prawa podmiotowego do wzrostu jego wynagrodzenia w stopniu wynikającym ze wzrostu normatywnego wskaźnika wynagrodzeń w sferze budżetowej.

Z powyższych względów na mocy art. 421 § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

=====